

Gelderse paarden in het Friese Gaasterland

De familie Westhof woont in het plaatsje Warns, gelegen onder de rook van Stavoren. Ze hebben daar een groot melkveebedrijf met melkkoeien en een grote kudde schapen. Het bedrijf wordt gerund door vader en zijn beide zoons. Op dit toch vrij grote bedrijf vind je geen trekkers of ander zwaar modern materiaal. Al het voorkomende werk wordt zo veel mogelijk, met inzet van paarden, door hen zelf uitgevoerd. Alleen voor het zwaardere werk wordt de loonwerker ingeschakeld.

Het bedrijf van de familie Westhof in Warns is nog een echt familiebedrijf. De rust die je hier vindt, kom je vrijwel nergens anders meer tegen. Tegenwoordig moet alles groter en sneller. Hoe groter de tractoren en machines, hoe beter. Maar niet hier! Nostalgie en een grote liefde voor het werken met paarden voeren hier de boventoon. Het doet me denken aan de gemoedelijke landman, zoals die vroeger wel werd afgeschilderd, de man

die nog tijd heeft voor een praatje. Jan Westhof is geboren op de ouderlijke boerderij aan de zuidkant van het dorp Warns. Wegens dorpsuitbreiding moest het bedrijf plaatsmaken voor woningbouw. Dit betekende verhuizen. Een deel van de weilanden van het voormalige bedrijf wordt echter nog wel door familie Westhof beweid en bewerkt. Circa tien jaar geleden kochten ze de huidige boerderij met een huiskavel van 30

Jan Westhof met zijn Gelderse werkpaarden

L. de Vos

hectare. Het nieuwe bedrijf betekende bijna een verdubbeling ten opzichte van het oude. Een jaar of vier geleden bouwden ze de eerste nieuwe loopstal voor de koeien. Afgelopen jaar is er weer een stal bijgebouwd. Die is in eerste instantie ingericht voor het huisvesten van de schapen. Hij is echter weer vrij gemakkelijk geschikt te maken als loopstal voor het melkvee.

Veestapel

De veestapel omvat zeventig melkkoeien en vijftig stuks jongvee. Het koppel is wel erg divers van samenstelling. De koeien zijn, op een klein aantal na, allemaal Holstein Friesian. Er lopen zowel roodbonte als zwartbonte HF-koeien. Verder loopt er een aantal wittrikken, eveneens zowel in rood als in zwart. En... op een Friese boerderij mogen natuurlijk geen dieren van het Friese ras ontbreken. Ook hieraan is gedacht. Familie Westhof heeft twee raszuivere roodbonte Friese koeien in het koppel opgenomen. Ze willen er graag verder mee fokken.

Maar waarom zo weinig Friese koeien? Vader had roodbonte koeien, maar het stamboek wilde ze niet registreren. Toch wilde zoon Jan er verder mee. Hij is toen op zoek gegaan naar een stier met rood bloed. Na deze te hebben gevonden is hij ermee gaan fokken. De stier, 'Tittenser Grietzen', is niet alleen voor de Friese koeien gebruikt. Hij is ook twee jaar ingezet bij de HF-koeien. Vandaar ook de roodbonte exemplaren zoals reeds eerder vermeld. Bij de Stichting Roodbont Fries Vee was het al vrij snel bekend dat Jan een rode stier had. Een exemplaar dat de vereniging wel paste. Inmiddels is er van deze stier sperma opgeslagen bij het centrum genetische bronnen Nederland (CGN). Sinds kort is hij lid van de SRFV.

Natuurterrein

Naast de weilanden beheert de familie Westhof nog tien hectare natuurterrein. Het terrein, 'Sudermar' (Zuidermeer), is een laag gelegen moerasachtig gebied van circa 200 hectare en een van de laatste natuurterreinen in particulier bezit. Dit land mag pas na 15 juni worden gemaaid. Na het maaien wordt de grasopstand enkele weken rust gegund, waarna de schapen er mogen gaan grazen. De schaapskudde omvat circa vijfhonderd dieren. Omdat de familie meerdere lammeren per worp wenste, werkt ze nu met schapen die een kruising zijn van Texelaars en Swifters. Van ongeveer eind november tot half april blijven de schapen binnen. In de daarvoor gebouwde loopstal zijn de mestroosters afgedekt. Op deze afdeklaag wordt strooisel aangebracht en door tijdens de stalperiode regelmatig het strooisel aan te vullen ontstaat er vanzelf een soort van potstal. De vaste mest die in deze stal wordt geproduceerd, wordt in de nazomer uitgereden over de weilanden. Het is een prima product voor het in stand houden van een goede bodemstructuur.

Gelderse paarden

Jan Westhof is een verwoed paardenliefhebber. Al het op het bedrijf voorkomende werk dat met de paarden kan worden uitgevoerd,

doen ze dan ook zelf. Waarom is er gekozen voor Gelderse paarden? Jan Westhof zijn vader heeft vroeger gediend bij de cavalerie. Hij heeft daar met diverse paarden gewerkt. Zijn ervaringen met de Belgische waren matig tot slecht. Een reden voor hem om geen dieren van dat ras in te zetten voor het werken op zijn boerderij. Waarom dan ook geen Friese paarden midden in het Friese Gaasterland? Dit zijn wel mooie, makke en betrouwbare dieren, maar ze hebben te weinig uithoudingsvermogen, aldus Jan. Zijn oom werkte vroeger op zijn boerderij met Friezen. Maar in de hooioogst, wanneer er lange dagen gemaakt moesten worden, konden ze het niet volhouden. Hij haalde voor de hooioogst dan ook altijd Groningers en Belgen bij de akkerbouwbedrijven. Jan is op zijn bedrijf begonnen met een aantal Groninger paarden. Die voldeden goed. Hij fokte er zelfs mee. Maar omdat de handel graag rijpaarden wilde, kwamen ze steeds verder af te staan van hun oorspronkelijke fokdoel, namelijk een robuust, niet al te groot landbouw- en tuigpaard met een goed karakter. Dit was voor hem reden om over te stappen op paarden van het Gelderse type. Dat zijn temperamentvolle, rustige en betrouwbare dieren. Ze lopen snel en je moet de teugels tijdens het werk wel goed strak houden. Hij is begonnen met het krui-

sen van rijpaarden met tuigpaarden. Daarna is er één raszuivere merrie aangekocht. Wat later kwam er nog één bij. Inmiddels heeft hij nu elf tuigpaarden waarvan drie raszuivere Gelderse merries. Daarnaast heeft hij een vijf jaar oude Gelderse dekhengst. Die wordt ingezet voor de eigen fokkerij. Deze zomer zijn de Gelderse merries gedekt. Of ze drachtig zijn, is nog even afwachten. Voor het beleren van de jonge paarden is het het mooiste dat de veulens al vroeg, tijdens het werk aangebonden aan het tuig van de moeder, meelopen. Ze maken dan tijdig kennis met een hoofdstel en worden sneller

L. de Vos

vijfjarige Gelderse hengst Zionier

handmak. Aldus de paardenman. De paarden worden ingezet bij de meest voorkomende werkzaamheden. Tijdens mijn bezoek waren de drie Gelderse merries aangespannen voor de mestwagen. Maar ook hobbymatig gebruik is ze niet vreemd. Zo wordt er regelmatig deelgenomen aan de diverse oogstfeesten in de omgeving. Waarbij de ringrijderij te paard een van de geliefde bezigheden is. Jan Westhof prijst zich gelukkig dat hij zijn werk zo mooi met zijn hobby kan combineren. Mooi in de vrije natuur met zijn vee en zijn geliefde paarden. Wat wil een mens nog meer?